

**Валерія Русланівна МАЗУР,**

*курсантка навчальної групи ФЗ-103*

*Харківського національного університету внутрішніх справ*

## **ПОЛІТИКА УКРАЇНІЗАЦІЇ ТА ЇЇ ЗАКОНОДАВЧЕ ОФОРМЛЕННЯ**

Українізація – відгалуження загальносоюзної політики коренізації, проведення якої було ініційоване ВКП(б) у 1920-х рр. Мета українізації полягала у зміцненні радянської влади в УСРР, залученні на свій бік національної інтелігенції та створення позитивного іміджу більшовицького режиму закордоном. Здійснення цієї політики полягало в українізації системи освіти та апарату державного управління, створенні умов для розвитку національно-культурного життя.

Початок українізації поклав декрет Раднаркому «Про заходи в справі українізації шкільно-виховних і культурно-освітніх установ» від 27 липня 1923 р., який сприяв запровадженню української мови у школах та визначав терміни їх українізації. Цей документ було доповнено розпорядженням ВУЦВК УСРР «Про заходи рівноправності мов і про допомогу розвитку української мови» від 1 серпня 1923 р., де було зазначено обов'язковість поширення української мови у системі держуправління [1, с. 217].

Навесні 1925 р. з'явилася низка постанов та резолюцій ВУЦВК, Раднаркому УСРР і ЦК КП(б)У про заходи щодо пришвидшення українізації радянських установ, державного і партійного апарату. Відповідальність за проведення українізації було покладено на Наркомат освіти, який очолювався О. Шумським (до 1926 р.), а згодом – М. Скрипником [2, с. 51].

Українізація різних сфер суспільного та культурного життя дозволила надати більшості містам республіки дійсно українського характеру. Наприклад, у 1923 – 1933 рр. відсоток українців у Харкові зріс з 38% до 50%, а у Києві з 27,1% до 42,1%. Також ця політика супроводжувалася масштабною кампанією з ліквідації неписьменності. Кількість неграмотних протягом 1926 – 1934 рр., зменшилася з 47% до 8%. Станом на 1933 р. на 88,5% було українізовано початкове шкільництво [3, с. 215].

Завдяки українізації у 1920-х рр. відбувся справжній ренесанс національно-культурного життя в Україні. Масово виникали різноманітні літературні гуртки, спілки («Плуг», «Гарт», «ВАПЛІТЕ»). З'явилася ціла плеяда талановитих письменників і публіцистів:

М. Зеров, Г. Косинка, М. Хвильовий, В. Еллан-Блакитний, М. Драй-Хмара тощо. Розвивається монументальний живопис (школа «бойчуків»), нові театральні форми (театр «Березіль» Л. Курбаса, актори Г. Юра, Н. Ужвій), зароджується вітчизняний кінематограф (О. Довженко) [2, с. 53].

Втім, вже з другої половини 1920-х рр. партійне керівництво намагалося загнати українізацію у певні рамки. У 1926 р., після листа Й. Сталіна до Л. Кагановича, почалися утиски М. Хвильового, приводом до чого став його виступ у літературній дискусії з гаслом «Геть від Москви!», що не мав жодного політичного підтексту; тоді ж з України вислали О. Шумського; у 1928 – 1929 рр. припинили існування творчі об'єднання ВАПЛІТЕ, Ланка-МАРС, переслідувань зазнавали поети-неокласики; було ліквідовано УАПЦ та розгромлено Українську Академію Наук тощо. Завершення українізації співпало з призначенням на посаду секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева (1933). Було розгорнуто масштабні репресії проти активних діячів українізації та розпочато послідовну русифікацію.

#### **Список бібліографічних посилань**

1. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX століття. К.: Генеза, 2000. 249 с.
2. Лозинський В. Політика українізації у 20-х – 30-х рр.: історія, проблеми, уроки. Український історичний журнал. 1989. №3. С. 46 – 55.
3. Верменич Я. Національна реформа 20-30-х рр. в Україні: підсумки, політичні наслідки, уроки. Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвід. зб. наук. праць. 2004. Вип. 11. С. 210 – 224.

*Одержано 21.04.2023*

**Владислав Ігорович МАКАРЕНКО,**

*курсант 3 курсу ННІППФПНП*

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

#### **МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОФАЙЛІНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Правоохоронні органи зіштовхуються з різними видами кримінальної діяльності, які вимагають відповідного підходу для їх вирішення. Екстремальні ситуації, з якими стикаються поліцейські, вимагають від них не тільки фізичної сили, але й психологічної стійкості та вміння спілкуватися з правопорушниками та іншими учасниками подій. Під час спілкування поліцейські повинні мати на